

Sygnatura akt XVIII C 484/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 25 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Godlewska

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Kucemba

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2016 r. w P.

sprawy z powództwa R. P.

przeciwko I. M. (1), H. D. i (...) SA w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo
2. kosztami procesu obciążyła w całości powoda, pozostawiając szczegółowe rozliczenie kosztów referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

SSO Iwona Godlewska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w niniejszej sprawie w dniu 11.08.2003 r. powód R. P. domagał się zasądzenia od pozwanych renty w kwocie 1.500 zł miesięcznie, odszkodowania w kwocie 50.000 zł i zadośćuczynienia w kwocie 50.000 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 13.08.1993 r. został napadnięty przez K. M. (1) i W. D. (1) kiedy ci przyszli do powoda w poszukiwaniu pracy w jego gospodarstwie rolnym. Powód odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanych I. M. (1) i H. D. związał z pracą K. M. (1) i W. D. (1) w gospodarstwach rolnych pozwanych. Z kolei odpowiedzialność pozwanego (...) SA w W. powód wywodził z par. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z 18.12.1990 r. w sprawie ogólnych warunków odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (Dz.U. 1990/89/526). Na rozprawie w dniu 18.06.2009 r.

W odpowiedzi na pozew z 13.05.2003 r. pozwana H. D. zaprzeczyła swojej odpowiedzialności, wskazując, że niniejsza sprawa jej w żaden sposób nie dotyczy.

W odpowiedzi na pozew z 14.09.2005 r. pozwana I. M. (1) wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu zaprzeczyła swojej odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez powoda.

W odpowiedzi na pozew pozwanego (...) SA w W. z 17.08.2005 r. pozwany wniosł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu podał, że pozew już dwukrotnie występował o to samo roszczenie przeciwko pozwanemu i sprawy te zostały zakończone prawomocnymi wyrokami, a obecny pozew jest trzecim przeciwko pozwanemu. Nadto pozwany wskazał, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego, a nadto działanie W. D. (1) i K. M. (1) nie pozostawało w związku z pracą w gospodarstwie rolnym, co wprost zostało przesądzone przez Sąd Najwyższy w sprawie II CK 161/03, który zapadł na kanwie tego samego zdarzenia.

Postanowieniem z dnia 29.09.2005 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu odrzucił pozew wobec pozwanego (...) SA w W.. W wyniku wniesionych przez powoda środków zaskarżenia postanowieniem z dnia 15.06.2007 r. Sąd Najwyższy uchylił postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19.07.2006 r. o oddaleniu zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29.09.2005 r. o odrzuceniu pozwu przeciwko pozwanemu (...) SA w W..

Pismem z dnia 25.04.2012 r. powód rozszerzył powództwo, domagając się renty w wysokości 3.000 zł miesięcznie oraz odszkodowania i zadośćuczynienia w kwotach po 150.000 zł, podając, że powód po urazie głowy musiał poddać się szkodliwemu promieniowaniu RTG i w związku z tym zachorował na chorobę popromienną (k.685).

W toku niniejszego procesu toczyło się wiele postępowań zażaleniowych, w tym w przedmiocie wniosków powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Ostatecznie postanowieniem z dnia 22.03.2016 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu ustanowił dla powoda pełnomocnika z urzędu, który na rozprawie w dniu 16.06.2016 r. cofnął wszystkie dotychczas nie rozpoznane zażalenia powoda, które zostały złożone na kanwie zażalenia powoda na postanowienie z dnia 10.01.2013 r. o oddaleniu wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Sąd zatem umorzył w tym przedmiocie postępowanie zażaleniowe. Nadto pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 16.06.2016 r. cofnął wnioski powoda o dopozwanie Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i M. D..

Na rozprawie w dniu 11.08.2016 r. powód złożył wniosek o wyłączenie sędziego referenta, wobec powyższego Sąd zamknął rozprawę, lecz odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 25.08.2016 r. Postanowieniem z dnia 16.08.2016 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wniosek o wyłączenie sędziego referenta.

Pismem z dnia 20.08.2016 r. pełnomocnik powoda złożył wniosek o otwarcie rozprawy na nowo i przeprowadzenie dowodów szczegółowo wskazanych w pkt. 2 a i b tego pisma (k.1051). Sąd postanowieniem z dnia 25.08.2016 r. oddalił wniosek o otwarcie rozprawy, uznając, że okoliczności podniesione w tym piśmie nie usprawiedliwiają tego wniosku. W szczególności badanie stanu zdrowia powoda wobec braku odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanym było bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i prowadziłyby do przedłużenia i tak już długotrwałego postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 1993 roku powód był właścicielem gospodarstwa rolnego w B. o powierzchni ponad 3 ha, na którym uprawiał len, marchew i mieszankę zbożową. Do pracy w gospodarstwie powód zatrudniał okolicznych mieszkańców. Pozwane miały swoje gospodarstwa rolne nieopodal. K. M. (1) pomagał pozwanej I. M. (1) w gospodarstwie rolnym, natomiast W. D. (1) nigdy nie pracował w gospodarstwie rolnym pozwanym, w tym w szczególności pozwanej H. D.. Pozwane są ubezpieczone od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

W dniu 13.08.1993 r. K. M. (1) i W. D. (1) przyszedli do powoda, ich celem było szukanie zaczepki, ponieważ byli nietrzeźwi. Powód przygotowywał się już do snu, jednakże na prośbę mężczyzn postanowił wyjść do nich przed dom. Powód w tamtym czasie wchodząc i wychodząc z domu używał drabiny, która w dniu wizyty w momencie schodzenia okazała się być odsunięta, czego powód nie zauważył. W wyniku tego powód spadł z wysokości ok. 4-5 metrów, potłukł się i stracił przytomność. Następnego dnia lekarz stwierdził u powoda stłuczenia na głowie, rany i sińce, a także stwierdzono u powoda wstrząśnienie mózgu oraz założono mu gips na prawe ramię.

Powód nie przechowywał u pozwanym w gospodarstwie pozwanej I. M. (1) żadnych swoich rzeczy.

Dowód: zeznania pozwanej I. M. (1) k. 269 -270, 339-340), zeznania powoda (k.282-283, 351-352, 1040), uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 10.10.2003 r. w sprawie II CK 161/0, Lex 148620

W dniu 10.11.1993 r. powód wniósł do Sądu Rejonowego we Wrześni prywatny akt oskarżenia przeciwko K. M. (1) i W. D. (1). W sprawie tej, o sygnaturze (...) powód i oskarżeni zawarli ugodę, w której oskarżeni zobowiązali się zapłacić powodowi kwotę 250.000 starych złotych, przeprosili go i obiecali, że nie będą go niepokoić w przyszłości.

Okoliczność bezsporna , vide uzasadnienie wyroku w sprawie XII C 1958/99 SO w Poznaniu (k.990)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wyżej powołanych dowodów.

Sąd dał wiarę pozwanej I. M. (1), jej zeznania były bowiem rzeczowe, spójne, logiczne. W szczególności z zeznań tych wynikało, że wizyta W. D. i K. M. nie miała związku z prowadzeniem przez pozwane gospodarstwa domowego oraz, że powód nie przechowywał u pozwanej żadnych narzędzi. Zeznania pozwanej korelują z uzasadnieniem wyroku Sądu Najwyższego z 10.10.2003 r. w sprawie II CK 161/03, znanego Sądowi z urzędu, z którego wynika, że przyczyną wizyty W. D. i K. M. u powoda nie była chęć rozmowy o pracy w jego gospodarstwie rolnym tylko szukanie przez nich zaczepki.

Sąd dał również wiarę powodowi odnośnie przebiegu zdarzenia 13.08.1993 r., jego zeznania znalazły bowiem potwierdzenie w zeznaniach I. M. (1) i fakcie zawarcia przez W. D. i K. M. ugody z powodem w prywatnoskargowym postępowaniu karnym. Sąd jednak nie dał wiary powodowi, aby W. D. i K. M. przyszli do powoda w związku z chęcią zatrudnienia się u powoda przy zbiorze lnu i że zdarzenie miało miejsce w związku z prowadzeniem przez pozwane gospodarstwa rolnego. Okoliczność ta nie znalazła bowiem potwierdzenia w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, a nadto stoi w sprzeczności z uzasadnieniem wyroku Sądu Najwyższego z 10.10.2003 r. w sprawie II CK 161/03, zapadłego na kanwie tego samego stanu faktycznego, z którego wynika, że przyczyną wizyty W. D. i K. M. u powoda nie była chęć rozmowy o pracy w jego gospodarstwie rolnym tylko szukanie przez nich zaczepki. Sąd również nie dał wiary powodowi, że powód przechowywał u pozwanej swoje narzędzia rolnicze, bowiem zaprzeczyła temu pozwana I. M., a powód nie zaoferował na tę okoliczność żadnego przekonującego dowodu.

Świadkowie W. D. (1) i K. M. (1), korzystając z faktu, że są osobami bliskimi dla pozwanych (odpowiednio zięć i syn) odmówili składania zeznań (k.311). Nadto Sąd nie wziął pod uwagę zeznań informacyjnych pozwanej H. D., gdyż zeznawał tylko informacyjnie, a na rozprawę, na której miała zostać przesłuchana w trybie art. 304 kpc nie stawiała się (k.339).

Na rozprawie w dniu 11.08.2016 r. Sąd rozpoznając wszystkie zgłoszone w sprawie wnioski dowodowe uchylił pkt 1 postanowienia z dnia 26.02.2009 r. (k.361) i pkt 1 postanowienia z dnia 18.06.2009 r. (k.385) i oddalił wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z akt postępowań wskazanych w tych postanowieniach. Sąd doszedł do wniosku, że przeprowadzenie tych dowodów nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem Sąd we własnym zakresie ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie. Stan prawny zaś – w zakresie istnienia legitymacji biernej pozwanego (...) SA w W. został przesądzony w niniejszej sprawie cytowanym już postanowieniem Sądu Najwyższego. Bezsprzeczne było również zawarcie ugody przez K. M. (1) i W. D. (1) z powodem w sprawie karnej cytowanej wyżej, zatem brak było podstaw do szczegółowego zaznajamiania się przez Sąd z tymi aktami.

Kolejno, postanowieniem z dnia 11.08.2016 r. (pkt 2) Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań biegłych lekarzy na okoliczność stanu zdrowia powoda, uznając, że w ustalonym w niniejszej sprawie stanie faktycznym i wynikającym z tego stanu faktycznego stanie prawnym przeprowadzanie dowodu z opinii biegłych jest niecelowe, bowiem powództwo podlega oddaleniu z powodu braku zaistnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej wszystkich trojga pozwanych.

Z tych samych przyczyn Sąd w pkt 3 oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków R. W. i S. N..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powód domagał się odszkodowania powołując się na fakt, że K. M. (1) i W. D. (1) pracowali w gospodarstwach rolnych pozwanych i pozwane posługiwały się nimi przy zdarzeniu z 13.08.1993 r. Tym samym odpowiadają na podstawie art. 429 kc.

Zgodnie z art. 429 kc kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie

czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności.

Z kolei zgodnie z par. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z 18.12.1990 r. w sprawie ogólnych warunków odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (Dz.U. 1990/89/526), które miało zastosowanie w dacie zajścia wypadku ubezpieczeniowego w dniu 13.08.1993 r., z ubezpieczenia OC rolników przysługuje odszkodowanie, jeżeli rolnik lub osoby pracujące w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez rolnika są – na podstawie obowiązującego prawa – zobowiązane do zapłacenia odszkodowania za zdarzenie, którego następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zgodnie z par.12 ust.1 cytowanego rozporządzenia roszczeń związanych ze zdarzeniem, przysługujących w stosunku do osoby objętej ubezpieczeniem OC rolników, można dochodzić bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Z rozporządzenia wskazanego wyżej, w tym z jego samej nazwy, wynika, że dotyczy ono rekompensaty szkód wyrządzonych w związku z pracą w gospodarstwie rolnym. Odpowiedzialność osób objętych ubezpieczeniem odpowiedzialności rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (pозwanyh w niniejszej sprawie) nie sięga wszelkich szkód osobowych lub rzeczowych, lecz **tylko takich, które powstały w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego** (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 3.10.2001 r., I ACa 452/01, postanowienie Sądu Najwyższego z 10.10.2003 r., II CK 161/03, Lex 148620). Tymczasem w stanie faktycznym ustalonym w niniejszej sprawie szkoda powoda wynikała na skutek upadku powoda z wysokości, w wyniku działania w stanie nietrzeźwości K. M. (1) i W. D. (1), czego jednak nawet sam powód zeznając w niniejszej sprawie nie był pewien - powód zeznał, że „uważa, że drabinę przesunęli M. z D., ale sam tego nie widział” (k.351). Nawet jednak gdyby uznać, że za poturbowaniem powoda stoi działanie dwóch wyżej wskazanych mężczyzn, to w żaden sposób nie można powiązać ich działania z prowadzeniem przez pozwane gospodarstw rolnych. Pozwana I. M. (1) zaprzeczyła, aby powód przechowywał u niej jakiegokolwiek narzędzia. Pozwana H. D. zaś w ogóle nie знаła powoda. Nadto mężczyźni ci przyszli do powoda nie w związku z pracą w gospodarstwach rolnych pozwanych, tylko w celu szukania zaczepki.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd doszedł do wniosku, że nie zaktualizowała się odpowiedzialność pozwanych I. M. (1) i H. D. – szkoda powoda nie powstała bowiem w związku z prowadzeniem przez pozwane gospodarstw rolnych ani pozwane nie posługiwały się sprawcami szkody w rozumieniu art. 429 kc. Implikacją powyższego było ustalenie braku odpowiedzialności również po stronie pozwanego (...) SA w W., a to na podstawie art.12 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł mając na uwadze wynik sprawy, a mianowicie ustalenie, że powód przegrał proces w całości. W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. obciążył powoda kosztami procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu na podstawie art. 108 § 1 kpc.

Sąd nadto wyjaśnia, że nie zasądził od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej pełnomocnikowi powoda, ustanowionemu z urzędu albowiem pełnomocnik powoda nie złożył o to wniosku przed zamknięciem rozprawy, w związku z czym roszczenie o zwrot kosztów wygasło (art. 109 par. 1 kpc).

SSO Iwona Godlewska